

ĐỀ CƯƠNG CHI TIẾT HỌC PHẦN

1. Tên học phần: **Ngữ âm học tiếng Việt**

(*Vietnames Phonetics*)

- Mã số học phần: SG 294
- Số tín chỉ học phần: 02
- Số tiết học phần: 30 tiết lý thuyết, 60 tiết tự học.

2. Đơn vị phụ trách học phần:

- Bộ môn: Sư phạm Ngữ văn
- Khoa: Sư phạm

3. Điều kiện tiên quyết: không

4. Mục tiêu của học phần:

4.1. Kiến thức:

Ngữ âm học tiếng Việt là một môn học cung cấp cho sinh viên ngành Sư phạm Ngữ Văn những kiến thức lý thuyết cơ bản và chuyên sâu về Ngữ âm học.

4.1.1. Cung cấp cho sinh viên kiến thức khái quát về Ngữ âm như: những khái niệm cơ bản, đối tượng, vị trí, cơ sở nghiên cứu của Ngữ âm.

4.1.2. Cung cấp cho sinh viên kiến thức cơ bản về các đơn vị của Ngữ âm như: âm tiết và sự biến hóa ngữ âm; âm tố và sự phân loại âm tố; âm vị- hệ thống âm vị, biến thể và nét khu biệt của chúng để có thể phân tích được những quy luật của ngôn ngữ qua ngữ âm.

4.1.3. Cung cấp cho sinh viên kiến thức cơ bản về cơ sở tạo nên hệ thống chữ viết và chính tả tiếng Việt; giúp sinh viên thấy được thực tế và hiện trạng sử dụng, phát âm tiếng Việt ở các vùng, miền địa phương.

4.1.4. Cung cấp cho sinh viên kiến thức về những ứng dụng của Ngữ âm học trong việc sử dụng, học tập, và giảng dạy tiếng Việt,...

4.2. Kỹ năng

4.2.1. Phân tích được các đơn vị ngữ âm của lời nói và hệ thống ngôn ngữ; những quy luật của ngôn ngữ qua ngữ âm.

4.2.2. Vận dụng kiến thức lý thuyết về âm tiết, âm tố, âm vị để ghi ký hiệu ngữ âm của tiếng Việt; lí giải được những vấn đề lý thú trong việc sử dụng hệ thống âm thanh của ngôn từ; phân tích tác dụng của ngữ âm trong các tác phẩm văn chương.

4.2.3. Nâng cao các kỹ năng: kỹ năng sử dụng ngôn ngữ; kỹ năng làm việc nhóm; kỹ năng tìm kiếm, tổng hợp, phân tích và đánh giá thông tin, tài liệu.

4.2.4. Vận dụng những kiến thức đã học vào đời sống cũng như việc giảng dạy tiếng Việt (dạy viết và đọc đúng chuẩn tiếng Việt); góp hoàn thiện hệ thống chữ viết.

4.3. Thái độ:

- 4.3.1. Yêu thích môn học từ việc nhận thức được tầm quan trọng của môn học.
- 4.3.2. Thấy được tầm quan trọng của ngôn ngữ trong giao tiếp; có ý thức học tập, trau dồi năng lực vận dụng ngôn ngữ, sử dụng tiếng Việt chính xác và sáng tạo
- 4.3.3. Nhận thức được sự giàu đẹp của tiếng Việt, từ đó nâng cao lòng yêu quý, trân trọng và góp phần giữ gìn bản sắc của tiếng nói dân tộc

5. Mô tả tóm tắt nội dung học phần:

Học phần *Ngữ âm học tiếng Việt* cung cấp những kiến thức cơ bản về Ngữ âm học cho sinh viên ngành Sư phạm Ngữ văn. Học phần được thiết kế thành 6 chương. Chương 1 mang tính chất dẫn luận, trình bày những kiến thức nền tảng của Ngữ âm học: khái niệm cơ bản, đối tượng, vị trí, cơ sở nghiên cứu của Ngữ âm. Chương 2 trình bày lý thuyết cơ bản về âm tiết (khái niệm, cấu tạo, đặc điểm, phân loại) và sự biến hóa ngữ âm. Chương 3 trình bày một số vấn đề về âm tố và sự phân loại âm tố (về mặt cấu âm và âm học). Chương 4 trình bày các vấn đề về âm vị như: khái niệm âm vị, biến thể âm vị và nét khu biệt. Chương 5 trình bày lý thuyết về hệ thống âm vị tiếng Việt với các thành phần: hệ thống âm đầu, hệ thống âm đệm, hệ thống âm chính, hệ thống âm cuối và hệ thống thanh điệu. Qua đó, người học có thể vận dụng kiến thức vào việc ghi ký hiệu ngữ âm của tiếng Việt. Cuối cùng, chương 6 trình bày những lý thuyết nền tảng về cơ sở tạo nên hệ thống chữ viết và chính tả tiếng Việt; hiện trạng sử dụng và phát âm tiếng Việt ở các vùng miền địa phương.

6. Cấu trúc nội dung học phần:

	Nội dung	Số tiết	Mục tiêu
Chương 1. Khái quát về Ngữ âm học			
1.1.	Khái quát về Ngữ âm học và Âm vị học		4.1.1; 4.1.4;
1.2.	Vị trí của Ngữ âm học		
1.3.	Cơ sở của Ngữ âm	3	4.2.1; 4.2.3;
1.3.1.	Cơ sở âm học		4.2.4
1.3.2.	Cơ sở sinh lí học		4.3
1.3.3.	Cơ sở xã hội		
1.4.	Các đặc trưng ngữ âm		
Chương 2. Âm tiết và sự biến hóa ngữ âm			
2.1.	Âm tiết		4.1.2; 4.1.4;
2.1.1.	Khái niệm âm tiết		
2.1.2.	Cấu tạo của âm tiết		4.2.1; 4.2.3;
2.1.3.	Đặc điểm của âm tiết	3	4.2.4; 4.3
2.1.4.	Phân tích âm tiết		
2.1.5.	Phân loại âm tiết		
2.2.	Sự biến hóa ngữ âm.		
Chương 3. Âm tố và sự phân loại âm tố			
3.1.	Khái niệm âm tố	7	4.1.2; 4.1.4;
3.2.	Phân loại âm tố		4.2.1; 4.2.3;

	3.2.1. Phân loại âm tố về mặt cấu âm		4.2.4;
	3.2.2. Phân loại âm tố về mặt âm học		4.3
	3.2.3. Ý nghĩa của sự phân loại âm tố		
Chương 4.	Âm vị - Biến thể và nét khu biệt		
4.1.	Âm vị		4.1.2; 4.1.4;
	4.1.1. Khái niệm âm tố		4.2.1; 4.2.2;
	4.1.2. Phân biệt âm tố với âm vị	7	4.2.4;
4.2.	Biến thể của âm vị		4.3
4.3.	Nét khu biệt âm vị và sự đối lập âm vị		
4.4.	Phiên âm ngữ âm học		
Chương 5.	Hệ thống âm vị tiếng Việt		
5.1.	Hệ thống âm đầu		4.1.2; 4.1.4;
5.2.	Hệ thống âm đệm		4.2.1; 4.2.2;
5.3.	Hệ thống âm chính	8	4.2.3; 4.2.4;
5.4.	Hệ thống âm cuối		4.3
5.5.	Hệ thống thanh điệu và các vấn đề về ngữ điệu, trọng âm		
Chương 6.	Hệ thống chữ viết và chính tả tiếng Việt	2	4.1.3; 4.1.4; 4.2.1; 4.2.3; 4.2.4, 4.3

7. Phương pháp giảng dạy:

- Phương pháp thuyết trình
- Phương pháp hỏi- đáp, nêu vấn đề
- Phương pháp thảo luận
- Hướng dẫn giải bài tập

8. Nhiệm vụ của sinh viên:

Sinh viên phải thực hiện các nhiệm vụ sau:

- Tham dự tối thiểu 80% số tiết học lý thuyết trên lớp
- Thực hiện đầy đủ các bài tập nhóm/ bài tập và được đánh giá kết quả thực hiện.
- Tham dự kiểm tra giữa học kỳ.
- Tham dự thi kết thúc học phần.
- Chủ động tổ chức thực hiện giờ tự học và chuẩn bị bài ở nhà

9. Đánh giá kết quả học tập của sinh viên:

9.1. Cách đánh giá

Sinh viên được đánh giá tích lũy học phần như sau:

TT	Điểm thành phần	Quy định	Trọng số	Mục tiêu
1	Điểm chuyên cần	Số tiết tham dự học/tổng số tiết	10%	4.3
2	Điểm bài tập/ bài tập nhóm	- Số bài tập đã làm/số bài tập được giao - Được nhóm xác nhận có tham gia	20%	4.2.1; 4.2.2; 4.2.3; 4.2.4; 4.3
3	Điểm kiểm tra giữa kỳ	- Thi viết/trắc nghiệm (45 phút)	20%	4.1.1, 4.1.2; 4.1.4; 4.2.1; 4.2.2
4	Điểm thi kết thúc	- Thi viết/trắc nghiệm (60 phút)	50%	4.1; 4.2; 4.3

học phần	- Tham dự đủ 80% tiết lý thuyết - Bắt buộc dự thi		
----------	--	--	--

9.2. Cách tính điểm

- Điểm đánh giá thành phần và điểm thi kết thúc học phần được chấm theo thang điểm 10 (từ 0 đến 10), làm tròn đến một chữ số thập phân.
- Điểm học phần là tổng điểm của tất cả các điểm đánh giá thành phần của học phần nhân với trọng số tương ứng. Điểm học phần theo thang điểm 10 làm tròn đến một chữ số thập phân, sau đó được quy đổi sang điểm chữ và điểm số theo thang điểm 4 theo quy định về công tác học vụ của Trường.

10. Tài liệu học tập:

STT	Thông tin về tài liệu	Số đăng ký cá biệt
[1]	<i>Giáo trình lịch sử ngữ âm tiếng Việt</i> - Sơ thảo, Nguyễn Tài Cẩn, Nxb Giáo Dục, 1997 Số thứ tự trên kệ sách: 495.9227/ C121	SP.015532; SP.015533 MOL.011591;MOL.011589; MON.104098; DIG.002258
[2]	<i>Cơ sở ngôn ngữ học và tiếng Việt</i> , Mai Ngọc Chừ - Vũ Đức Nghiệu - Hoàng Trọng Phiến, Nxb Giáo dục, 1997	SP.015504; SP.015536 SP.015505;
[3]	<i>Bài giảng Ngữ âm học tiếng Việt</i> , Nguyễn Thụy Thùy Dương, Đại học Cần Thơ, 2013	Chưa có
[4]	<i>Dẫn luận ngôn ngữ học</i> , Nguyễn Thiện Giáp chủ biên - Đoàn Thiện Thuật - Nguyễn Minh Thuyết, Nxb Giáo dục, 2006	SP.012523;SP.012525; MOL.041799;MOL.041797; MON.023563; DIG.001355
[5]	<i>Âm vị học và tuyến tính - Suy nghĩ về các định đề của âm vị học đương đại</i> , Cao Xuân Hạo, Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội, 2004 Số thứ tự trên kệ sách: 495.922155/ H108	SP.011751; SP.011748 MOL.041613;MOL.041616 MOL.041619;MON.023868 MON.023865
[6]	<i>Tiếng Việt - Một vấn đề về ngữ âm ngữ pháp ngữ nghĩa</i> , Cao Xuân Hạo. - Hà Nội: Giáo dục, 2003 Số thứ tự trên kệ sách: 495.9225/ H108	MOL.045466; MOL.045463 MOL.045460; MON.024955 MON.024958
[7]	<i>Tiếng Việt - đại cương - ngữ âm</i> , Mai Thị Kiều Phụng, Nxb Khoa học xã hội, 2008 Số thứ tự trên kệ sách: 495.9221/ Ph561t	SP.020469;SP.020470; SP.020472; MOL.057032 MON.032527;MON.036542
[8]	<i>Ngữ âm tiếng Việt</i> , Đoàn Thiện Thuật, Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội, 1999	SP.005748;

	Số thứ tự trên kệ sách: 495.922/ Th504/1999	SP.014887; SP.014888 MOL.010172; MOL.010174
[9]	<i>Ngữ âm học tiếng Việt hiện đại</i> , Cù Đình Tú - Hoàng Văn Thung - Nguyễn Nguyên Trứ, Nxb Giáo dục, 1977. Số thứ tự trên kệ sách: 495.9224/ T500m	SP.005970; M003438 SP.005918; SP.005917; SP.005967; MON.008576

11. Hướng dẫn sinh viên tự học:

Tuần	Nội dung	Lý thuyết (tiết)	Nhiệm vụ của sinh viên
1	Chương 1: Khái quát về Ngữ âm học 1.1. Khái quát về Ngữ âm học và Âm vị học 1.2. Vị trí của Ngữ âm học 1.3. Cơ sở của ngữ âm 1.3.1. Cơ sở âm học 1.3.2. Cơ sở sinh lí học	2	- Nghiên cứu tài liệu [3]: từ mục 1.1 đến 1.3.2 của Chương 1. - Về nhà: Nghiên cứu và chuẩn bị bài cho tuần sau: Đọc tài liệu [4]: từ Chương 1 đến Chương 3 và Chương 5.
2	1.3.3. Cơ sở xã hội 1.4. Các đặc trưng ngữ âm Câu hỏi- Bài tập Chương 2: Âm tiết và sự biến hóa ngữ âm 2.1. Âm tiết 2.1.1. Cấu tạo của âm tiết	2	- Chuẩn bị bài: đọc tài liệu [3]: từ mục 1.3.3 đến 1.3.5 của Chương 1, mục 2.1 và 2.2 của Chương 2. - Nghiên cứu tài liệu [7]: Phần 1 và Chương 1, Chương 2, Chương 3 của Phần 2. - Về nhà: Đọc thêm tài liệu [2]: Phần 2.
3	2.1.2. Đặc điểm của âm tiết 2.1.3. Phân tích âm tiết tiếng Việt 2.1.4. Phân loại âm tiết tiếng Việt 2.2. Sự biến hóa ngữ âm Câu hỏi- Bài tập	2	- Chuẩn bị bài: đọc tài liệu [3]: từ mục 2.3 đến 2.6 của Chương 2. - Nghiên cứu thêm tài liệu [8]: Chương 1 và Chương 2. - Về nhà: Đọc thêm tài liệu [1] và Phần 2- tài liệu [2].
4	Chương 3: Âm tố và sự phân loại âm tố 3.1. Khái niệm âm tố 3.2. Phân loại âm tố 3.2.1. Phân loại âm tố về mặt cấu âm (nguyên âm)	2	- Chuẩn bị bài: đọc tài liệu [3]: từ mục 3.1 đến 3.2.1 của Chương 3. - Nghiên cứu: Phần 2 của tài liệu [2]. - Về nhà: Nghiên cứu Chương 3- tài liệu [7].
5	3.2.1. Phân loại âm tố về mặt cấu âm (phụ âm và bán âm)	2	- Chuẩn bị bài: đọc tài liệu [3]: mục 3.2 của Chương 3. - Về nhà: đọc mục 3.2 của Chương 3- tài liệu [3], Chương 3- tài liệu [7].

6	<p>3.2.2. Phân loại âm tố về mặt âm học</p> <p>3.2.3. Ý nghĩa của sự phân loại âm tố về mặt cấu âm và âm học</p> <p>Câu hỏi- Bài tập</p>	2	<p>- Chuẩn bị bài: đọc Chương 3- tài liệu [3].</p> <p>- Nghiên cứu tài liệu [9] và tài liệu [5].</p> <p>- Về nhà: trả lời các câu hỏi trang 145, 146 của tài liệu [7].</p>
7	<p>Bài tập nhóm</p> <p>Chương 4: Âm vị- Biến thể và nét khu biệt</p> <p>4.1. Âm vị</p> <p>4.1.1. Khái niệm âm vị</p>	2	<p>- Chuẩn bị bài: ôn tập mục 3.2.1 và 3.2.2 của tài liệu [3].</p> <p>- Nghiên cứu thêm tài liệu [9] và tài liệu [5]; Phần thứ nhất- tài liệu [6].</p>
8	<p>4.1.2. Phân biệt âm tố với âm vị</p> <p>4.2. Biến thể của âm vị</p>	2	<p>- Chuẩn bị bài: nghiên cứu mục 4.2 và 4.3 của tài liệu [3].</p> <p>- Nghiên cứu phần 1.4 của tài liệu [8]; tài liệu [5].</p> <p>- Về nhà: đọc Chương 5- tài liệu [4].</p>
9	<p>4.3. Nét khu biệt âm vị và sự đối lập âm vị</p> <p>4.4. Phiên âm ngữ âm học</p>	2	<p>- Chuẩn bị bài: nghiên cứu mục 4.4 và 4.5 của tài liệu [3].</p> <p>- Nghiên cứu Phần 1.4- tài liệu [8]; Chương 5- tài liệu [4].</p> <p>- Về nhà: ôn tập mục 3.2.1 và 3.2.2 của tài liệu [3].</p>
10	<p>Câu hỏi- Bài tập</p> <p>Kiểm tra giữa kỳ</p>	2	<p>- Chuẩn bị kiểm tra giữa kỳ: ôn tập mục 3.2.1 và 3.2.2 của tài liệu [3]; Chương 3- tài liệu [7].</p>
11	<p>Chương 5: Hệ thống âm vị tiếng Việt</p> <p>5.1. Hệ thống âm đầu</p>	2	<p>- Chuẩn bị bài: nghiên cứu mục 5.1- tài liệu [3]; Chương 4- tài liệu [8].</p> <p>- Về nhà: nghiên cứu Phần 4- tài liệu [7]; Phần thứ nhất- tài liệu [6].</p>
12	<p>5.2. Hệ thống âm đệm</p> <p>5.3. Hệ thống âm chính</p>	2	<p>- Chuẩn bị bài: nghiên cứu mục 5.2 và 5.3 của tài liệu [3]; Chương 5, Chương 6 của tài liệu [8].</p> <p>- Về nhà: nghiên cứu phần 4- tài liệu [7]; Phần thứ nhất- tài liệu [6].</p>
13	<p>5.3. Hệ thống âm chính (tiếp theo)</p> <p>5.4. Hệ thống âm cuối</p>	2	<p>- Chuẩn bị bài: nghiên cứu mục 5.3- tài liệu [3]; Chương 6- tài liệu [8].</p> <p>- Về nhà: nghiên cứu Phần 4- tài liệu [7].</p>
14	<p>5.4. Thanh điệu</p> <p>Chương 6: Hệ thống chữ viết và chính tả tiếng Việt</p>	2	<p>- Chuẩn bị bài: nghiên cứu mục 5.4, 5.5 và 5.6 của tài liệu [3]; Chương 7- tài liệu [8]; tài liệu [1] và [4]</p> <p>- Về nhà: nghiên cứu Phần 4- tài liệu [7]</p>
15	<p>Câu hỏi- Bài tập (Chương 5 và Chương 6)</p> <p>Tổng ôn tập</p>	2	<p>- Chuẩn bị bài: ôn tập Chương 5- tài liệu [3]; Từ Chương 4 đến Chương 7 của tài liệu [8].</p> <p>- Về nhà: Tổng ôn tập Chương 3 và Chương 5- tài liệu [3]; từ Chương 4</p>

			đến Chương 7- tài liệu [8], Phần 4- tài liệu [7].
16	Thi cuối kỳ		

Cần Thơ, ngày 25 tháng 04 năm 2014

TL. HIỆU TRƯỞNG
P. TRƯỞNG KHOA

Nguyễn Văn Nó

TRƯỞNG BỘ MÔN

TRẦN VĂN MINH